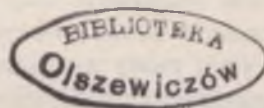

928/35
78/V

Komunikat.

W przekonaniu, że akt z dnia 5 listopada otwiera przed narodem polskim przez tyle dziesiątków lat zamkniętą drogę do wyzwolenia, czynniki polityczne, zgrupowane w szeregu organizacji (Centralny Komitet Narodowy, Liga Państwowości Polskiej, Stronnictwo Narodowe, Stronnictwo Pracy Narodowej, Stronnictwo Radykalno-Narodowe i Zjednoczenie Postępowe), oraz szereg działaczy bezpartyjnych, uznając wytworzoną aktem tym sytuację polityczną za podstawę dla swojej działalności, postanowiły skupić wszystkie swe siły w jednym kierunku—możliwie natychmiastowego i pełnego urzeczywistnienia zapowiedzi, zawartych w akcie z dnia 5 listopada.

Kierowało stronnictwami, okrom wyżej wymienionych pobudek, jeszcze i to przeświadczenie, że aktywna część społeczeństwa polskiego, dla której osiągnięcie niepodległości podczas wielkiej wojny było zasadniczym dążeniem, winna w chwili obecnej, gdy otwartą została droga do urzeczywistnienia tego dążenia, zapomnieć o dzielących ją różnicach partyjnych i antagonizmach społecznych, aby móżd w tej przełomowej dobie wytworzyć w społeczeństwie polskim jednolitość opinii i działań politycznych i zjednoczyć się koło jednego zasadniczego hasła—pracy dla Ojczyzny.

Dając wyraz tym dążeniom, przystąpiono dnia 15 listopada do tworzenia Rady Narodowej.

Zaraz po tymczasowem ukonstytuowaniu się Rada Narodowa postanowiła odwołać się do prowincyi obu okupacyi, rozumiejąc, że jedynie w łączności z całym krajem będzie ona wyrazem opinii społeczeństwa polskiego i potrafi wpłynąć na bieg zdarzeń.

Do chwili, zanim przedstawiciele prowincyi skład jej uzupełnią, postanowiono powstrzymać się z wydaniem odezwy, określającej jej zadania i cele i wzywającej do uznania jej przez społeczeństwo.

Na razie powstająca Rada Narodowa wyłoniła Tymczasowy Wydział Wykonawczy, złożony z 9 osób, do załatwiania spraw bieżących.

Z powodu ogłoszenia projektu utworzenia Tymczasowej Polskiej Rady Stanu Wydział Wykonawczy, jako pierwszy krok swój, złożył władzom nie-

mieckim i austriackim oświadczenie, w którym wyjaśnił swój stosunek do projektowanej Rady Stanu i wypowiedział swe postulaty, z utworzeniem jej związane. Na swe oświadczenie Wydział Wykonawczy Rady Narodowej nie otrzymał do tej chwili urzędowej odpowiedzi.

Jednocześnie władze okupacyjne państw centralnych utrzymują w dalszym ciągu w swej mocy zarządzenia, dotyczące przymusowego werbunku robotników i organizacyi ochotniczej armii polskiej bez ustalenia zasad i warunków, na jakich armia ta ma być tworzona. Z drugiej strony, przystępując do realizacji aktu z dn. 5 listopada, nie liczą się one zupełnie z opinią społeczeństwa polskiego w tej sprawie.

Takie postępowanie w społeczeństwie, szarpanem od początku wojny przez różne nastroje, wywołuje nieufność w stosunku do samego aktu z dnia 5 listopada, budzi zaniepokojenie i zmusza do zajęcia względem polityki mocarstw centralnych stanowiska wyczekującego.

Obsadzenie punktów werbunkowych przez przedstawicieli legionów, tego wykładnika idei niepodległościowej polskiej, tego drogiego sercom polskim żołnierza pierwszych kadrów armii narodowej, dezoryentuje społeczeństwo, nieświadome znaczenia karności wojskowej, pozwalając mu przypuszczać, że może się to dziać za zgodą tych czy innych czynników politycznych polskich.

Wobec tego Wydział Wykonawczy Rady Narodowej uważa za konieczne, nie czekając na ostateczne ukonstytuowanie się Rady, określić swoje stanowisko wobec wytworzonego w chwili obecnej położenia i zaznacza, że

1) Wydział Wykonawczy Rady Narodowej w dalszym ciągu stoi na mocnej podstawie dążenia do urzeczywistnienia aktu z dnia 5 listopada; uważa, że urzeczywistnienie to może nastąpić jedynie przy udziale społeczeństwa polskiego, bez czego państwa polskiego budować niepodobna. Dla tego też Wydział Wykonawczy Rady Narodowej uważa za pierwsze i główne zadanie Tymczasowej Rady Stanu zorganizowanie przedstawicielstwa narodowego, które wyłoni władzę państwową polską.

2) Wydział Wykonawczy stoi niezłomnie na tem stanowisku, że po ogłoszeniu aktu z dnia 5 listopada, stosunek władz okupacyjnych do społeczeństwa polskiego musi ulegć zasadniczej zmianie w kierunku traktowania narodu polskiego już nie jako mieszkańców zdobytego na nieprzyjaciela terytorium, ale jako narodu powołanego do samodzielnego bytu państwowego.

3) W sprawie wojskowej Wydział Wykonawczy Rady Narodowej stoi niezmiennie przy tem, że sprawa ta tylko łącznie z innymi działami życia państwowego rozwiązana być może i że jedynie władza państwowa polska ma prawo wzywać ludność do wstępowania w szeregi wojska polskiego

Tymczasowy Wydział Wykonawczy.

Warszawa, 29 listopada 1916 r.

URM 16